

УРТ РЫПЬСАДГЫЛ РЫХЧОН

Славики Сеуен Ҳаңымсаа, фыңғыза аиштықа, аиҳаби аицби. Ундырбалак рхачы рхаччо ада апшшәа зымхөз ауаа разкә. Аха рыпьсадгыл ашәртара иантагыла, азәи иштәхъ агылара акәым, зегыры раңхъаза абаа ифагылаз ируаңкхаз.

Аибашыра иалагеит хәа ажәбжы ҳәхәбжытас Җынына ақыта ианалығ, Славик иеаибытана ашта дынтыгт. Уи днаишталаит Сеуагы. Аха Славик иашыа еицбы аибашыра ицара дақашатмыз. «Макъаназ уаапшы, уаҳтакхар ара уәми, ҳаб ифнашә ахаркуама?», – ихәеит Славик. Аха Сеуя иашыа еиҳаби иихәз иирхарп итахымхеит.

Сеуен Славики аибашыра иатца-накуаз рдыруан. Раб Кәйыңыр Ҳаңым Ағынцүтәләтә еибашыра Ду аан деибашыуан.

Ағынцүтәләтә еибашыра Ду ианалага Җынына ақытан инхоз Ҳаңым Кәйың арпа ипхъеит. Арпа ишипхъаз еипштәкә өйпхъакрак ҳәа қамтакә дцеит еибашыра. Ажәларақа руак афы Қәйың икәшәоит ахы. Ихы изымдыруа аибашыра адәәғы даанхойт. Афашистәа ари аибашығы ипхы ахәга штаз анырба, дыткәнди дыргонит. Қәйың итаацәа ирзаует ашәкәи еиқәтәа, итахара атәи зхәоз. Нас ишағы еипш, итәуара, ипхъәра зхәаз ииепш иахәтәз зегы қартцеит. Аха усқан Кәйың ипхы тан.

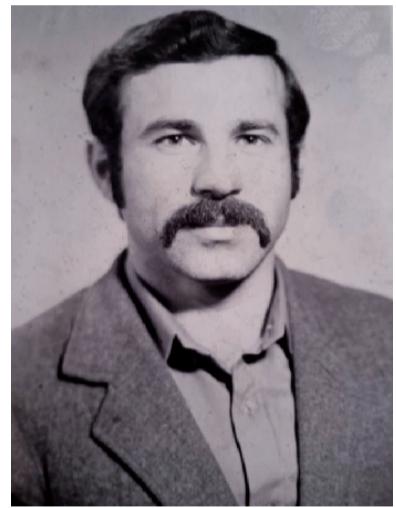
Уи дыткәнди дахъымаз атып әкнитәи ииулакгыры дынналаны ҳаруаахъылазатып, ипхъаауеит, деибашыуан атыхатәнанынза. Аибашыра анеилга аштакхан дхинхәеит иқыта гәакъа Җынына. Дыршынит, дызит хәа иртәуахъаз аибашығы, анхара-антцыра напы аиркуеит, атаацәара дала-лоит. Уи ипшемапхъәис Сария Браскылы-пхъхан иареи ирыхшоит ҳофык ахшара: фыңға арптарцәеи 35 мазы. Аха Кәйың ихәйкәа раазаха дахымзакәа 35 шықаса дыштагылаз ипштазаара далтцеит. Ахофык ахшара иреиҳабыз Славик усқан б шықаса ракәын ихытуаз, аицбза Сеуя – 9 мазы.

Сария ахатампхъәысра аарпшны, лыхшара абыдара рынмырпшзакәа илааజеит, иаңсоу тиенцәаны рыхжелар ирыалалырғылеит. Атаацәара ианалала, рхырыхшара еицәфы ианықала, ушыта исыбаргәузен хәа лыбда ааңылхит. Аха Сария усқан иабалдыруаз лапхъа ғылзыпшыз, акетаңызәа илкәкәааны илаајаз лхәйкәа реитбү абаа хәымгә икәйкәма хәпьыцқа дырғытшәараны дышык.

Аибашыра раңхъатәи амшкәа инадыркны Члоуаа, Җынына ухәа рыхкәынцәа рула еиқаахеит агәигү «Каскад». Ари агәигү ахны икан аибашыра ианалага аенеи инаркны еициз аиғызцәа Славик Ҳаңым, Ахреи Даури Бигәа. Арт злахәэз агәигү раңхъа абаа ифагылан Цагерен Кәачареи, нас идаекәттан Кындыбка. Өймз инарзынашыуа уа икан, аштакхагыз агәигү «Каскад» баталионхеит. Славик ахпшатәи арота командирс джалеит. Абаталион «Каскад»

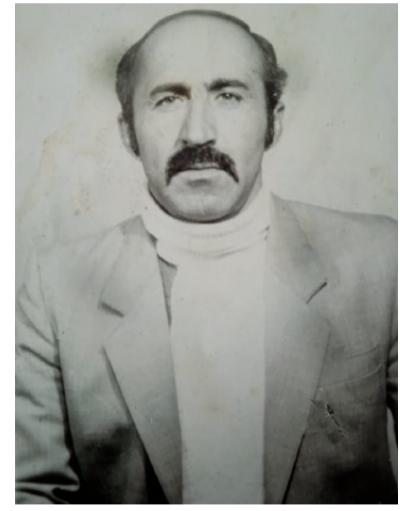
аћны еиғыркаит а д и в е р с и а -
пъшыхәратә гәигү «Медведь». Уақа
Ахра акомандир ихатыпхъаафыс ды-
кан.

Славик Ҳаңым инапатдаға икәз
а и б а ш ь ц ә а д рыхъзаауан, ак
рыхъыр ҳәа дшәон, ажәларақа раан раңхъа дыгылан имфақәцо, аха еиҳабжас
акәымкәа, аиштықа реипш рыхжәфахыр еибытана еицебашуан. Агәигү «Медведь» акомандир ихатыпхъааф Ахра Бигәа

ағынцәа руак аћны инхоз апшшәма
аҳапшыа азна афы изытцааарын,
хәбацәа иғәртән, амхылдыз
еигүш иаднапхъалон...

Ас ахысрақәа анықала аене,

жалеит. Иршыз ипхыбааф агара-
зы иааизгы уақа дна и в а р т е и т ,
нас ахпшатәигы, апшшабатәигы.
Убри аене ҳаңа хәымгә ируаа иреи-

уаз 16-фык ркынза тархан. Аштакх
ишиелыркаа ала, икалаа уи ауп,
вик иашы Сеуя икоу збоит ҳәа
дизатәаз атабиа ихы нти-
рхәеит, уи ақәеит ипхъаас-
нариад апхъыха ихы иақәшәеит.
Славик аштаб афы дышык иаша
икахаауз аснариадқәа азәи
дахеит ҳәа. Иаразнак ицәа иа-
нырит ирхәз иашы шиакәыз,
дызгашағы ахы шиқәшәаз. Аб-
ри амш сарғыи сгәлалашаары
науынагаа иаанхойт. Саби, Се-
уен, Славики аиҳашыцәа ир-
хылтүз роуп. Сеуя дырхәйт ҳәа
анхаша, саб иаразнак дтааит,
ахы абақәшәеи ҳәа. Ихы хәуп
анырхә, саб иғапшылара ахаан
исхаштуам...

Славик иашы дыкәнаты ихы
нықәымтазакәа дичапхъон. Апхъыжраены апхы аныш
иамадара өбақа саат шагыз, Славик
иғызцәа ишталаны иааит, ахырбәйәртәкәа ркны аиғаҳыс-
ра ғәбәа цон, итахазгы жалеит.
Уи ибзиазаны еиликаауан аи-
башыра адәафы еиҳа дшатыхыз.
Славик иашы итахара изаанагаз
агәйрәфә цәғыа ғонукткала дшаб-
булазгы, иашы анышә дамардаанза, ишы шиуала тоуба
уны, иғызцәеи иареи еиманы
ашта интыгит. Севериан (Сеуя)
Ҳаңым аибашырағы иааиргүшыз
агәымшәаразы дантаха аштакх

Арах үи атып әфы зегынцәа
аминақәа ытдан. Километрак ақа-
ра схәзаны мацара, Славик ҳара
хтәкәа дрытана шытакъа сгье-
жит», – ихәоит Мурман. Убри
аан үи иззәеит иара абъарс
амцаршага (огнемиот) шыкыз. Уб-
ри ала атабиа деихсаны дыкан,
аха иабъар аус амут. Ари аене,
Мурман иажәақәа рыла, ҳара
ҳаруа рахынта итахаз җалеит,
пхъхакы изымцепт.

Славик иоуз ахәра ғәбәа иах-
кынан, уаҳа аибашыра дала-
хәхартә еипш дзыкамлеит. Уи
иааира амш дапхылеит ахәы-
шәтәртәфы. Аибашыра анеилга
аштакх ишьамхы иаиуз ахәракәа
даараза ддыргәақит. Аха зынкы-
нинтә икәтәз апхъаракәа ирыб-
зуораны ишьапы ахтәара ақәым-
шәақәа еиқәдирхеит.

Славик ҳәычык ишьапы дықә-
гылартә дшашаа ипхъ, иаб-
щар аашшыхын, Лата ақытан
ахәаахъчара иғылаз ҳаруаа дна-
рывағылеит. Аха ихәракәа да-
ара ддыргәақуан. Ихигаз зегы
игәбзиара анырра анатеит,
иуашәшәырахеит. Убри иахкынан
аибашыра аштакх иаамтанимкәа
идунеи ипхысахит.

Славик Ҳаңым ипхы – Манана
лаб дылгәларшәо иаизгәлтейт
аибашыра анцоз лара жәохә
шықәа шылхытуа. Ибзиазаны
илгәлашәоит аибашыра цонацы
лаб уахык, өхак рыда ғыны
дышимпхъаз. «Әнәк ҳаб қәына
қыпхъш диңи ағны даадғыле-
ит. Амла иакуан, рхәи ҳархиан
акрыфара инатеит. Иара ах-
анғы аибашыра азбаха ахәара
итахжамыз, ихәозаргы үара
узырчаша ҳтыск ақын еите-
хәоз. Ҳаб джамбейжүеи дыгә-
хъааганы ҳақан, акры ахырфоз
хрыдтәлан ҳаччо-ҳахәмаруа.
Убаскан ҳаб ициз аққын их-
иҳәаз ахаан исхаштуам. «Шәа-
ра шәаб иғыза ахата иа-
хыа ипхъаара уадафуп, ҳарт
ицейбашыуа иғызцәа апхыа
«Рембо» ҳәа ауп ишиаххәо. Абри
шәхашәмәрыштын», – лхәоит Славик
ипхы.

Виачеслав (Славик) Ҳаңым аибашырағы иааиргүшыз агәым-
шәаразы ианашьюоп «Агәымшәаразы» амедал.

Аибашыра раңхъатәи амшинар-
кы Славик ицеибашуа иғыза,
қытак ицалтыз, аибашыра аан
ахера ғәбәа зауыз Даур Бигәа
иғыза дигәларшәо, иаизгәеит
Славик иеипш ахатда иаҳыа
ипхъоуп ҳәа исхәазом. Славик
дхатан, аибашырағы пхъака ада
ахаан иштакхыа дхъампхъыцыз.
Иара ихымфайшаша иағыпшы
аибашыра ицазгы җалеит. Иареи
сареи зынкымкәа атшыхара
ҳаңыццахъан. Икан убас еипш
адаафы, иареи сареи ҳада уаҳа
азәйзатәйкәа изымдирүа ҳанцоз.
Хүс нагзаны ҳтежекуан, аха
убрақагыи иаҳа иаҳыуадафыз
иара апхъа дгылон. Иеитцыцәа
дрыхъызаауан, ак рыхыр ҳәа
дшәон, излаишпәз ала ихъочон», –
ихәоит Даур Бигәа.

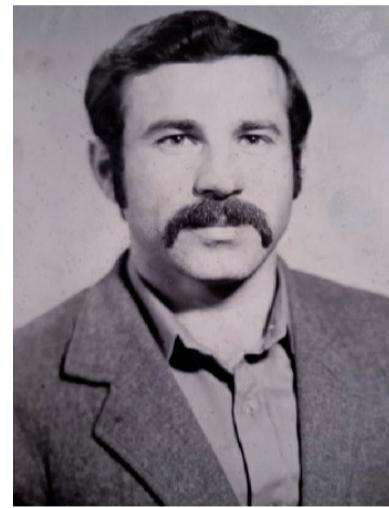
Славик ишьапы ахы анақәшәа,
дкахаа иеит ақыртқәа рғанахь.
Уи 10-15 метра ракәын ибжыз
акыртқәа ртабиен иареи. Славик
ахера ғәбәа аниоу үи аибашыра
адәи иқәгәразылшаз Мурман Гам-
гия ҳаниғәзәкәа иаизгәеит,
Славик дыхәни дахыыштаз анеи-
ра даара ишүаудафыз. «Җааиҳак
амамкәа ахқаа ҳхыкъынаны ион.
Аха сарғыи саақәымтцакәа атак
рыто, изулақгыи иара дахъка-
жызы ақынза снеит. Ақыртқәа
зыңзак адғыыл икәкны ақын
ишихысуа, ҳфахаша ҳамамыз.

Шәйгүс үи аибашырағы иааиргүшыз агәым-
шәаразы ианашьюоп «Агәым-
шәаразы» амедал.

Аибашыра апхыа жәлар ир-
заанагаз агәйрәфи агәәкрай-
ртәи ахәара цәғьюоп. Иуада-
фуп ҳаңыццахъа ирхыргаз.
Дара рхатакәагыи уанрығ-
цәажәо алаацәажәара ртаби-
еит. Славик ипхы анта
акырынта сәзәйсшәахъан
иғәәжәара, аха мап сәзикуан.
Исгәлашәоит өнек исеихәаз.
«Баб иашы дбыкәыхшоуп, сара
ахъз-апхы азы ақәзәм сзеиба-
шыуз, сара сыпхъадылыи сиуа-
жәлари еиқәсирхон, шәара
шәеиқәсирхон. Иахъа Апхы-
сны ахы иахъақәиту, шәарт ахәйкәа,
ағар шәйгүс ахътоу, шәагъхъа-
ка апхыпш бзия ахъшәыму еиҳа
ҳамта сара сзы иқазам», – ихәеит
үи.

Шәйгүс үи аибашырағы иааиргүшыз агәым-
шәаразы ианашьюоп «Агәым-
шәаразы» амедал.

Шарыда ТОРЧУА

Апхыа «Рембо» ҳәа зархәоз

ианашьюоп «Агәымшәаразы» амедал.

Цәйбара 16 аене Очамчыра
араион ақытакәа рхакәиттәразы
ион ажәылара. Араду ақытә
ахақәиттәразы ицоз ажәылара
иалахәйн Славик командирс
дымзаз 3-тәи аротагы. Ақәль-
лашамтаз ақын, Славик иғызцәа
иманы дыкан Шыданиаа рхәи
ҳәа иаҳыаштуо атшыдакы. Апхы-
хъа үи ишык ишык рдироруан ақыртқәа
ртабиа. Абри аене ажәылара
ицоз Славик иғыпш ахы аудиан
Цыумбер Габуниа. Уи иажәақәа
рыла, дара дрыциын Тамшытәи
чкәынан, агранатаршәа зкыз.
Цыумбер үи диңи. «Аацырак ас-
нариадқәа сыманы снеиуан, урт
рахынта пхъба снапақны ис-
кын, исгәйдәхәланы. Атабиа
ханазааигәхана, агранатаршәа
зкыз аққын агәәтараты ҳысра
қаҳчап ихәеит, Славикгы да-
қәшашатхеит. Агранатаршәа гала
атабиа иақәнны даңхыс аштакх,
убри апхы җалеит, ҳфахаша ҳамамкәа,
убраантәи иаат-
диркәз ахқаа роуп Славик ишы-
паша қыбыласа иқәызтаз», – ихәоит
Цыумбер Габуниа.

Славик ишьапы ахы анақәшәа,
дкахаа иеит ақыртқәа рғанахь.
Уи 10-15 метра ракәын ибжыз
акыртқәа ртабиен иареи. Славик
ахера ғәбәа аниоу үи аибашыра
адәи иқәгәразылшаз Мурман Гам-
гия ҳаниғәзәкәа иаизгәеит,

Славик дыхәни дахыыштаз анеи-
ра даара ишүаудафыз. «Җааиҳак
амамкәа ахқаа ҳхыкъынаны ион.

Аха сарғыи саақәымтцакәа атак
рыто, изулақгыи иара дахъка-
жызы ақынза снеит. Ақыртқәа
зыңзак адғыыл икәкны ақын
ишихысуа, ҳфахаша ҳамамыз.

Шәйгүс үи аибашырағы иааиргүшыз агәым-
шәаразы ианашьюоп «Агәым-
шәаразы» амедал.

Аибашыра апхыа жәлар ир-
заанагаз агәйрәфи агәәкрай-
ртәи ахәара цәғьюоп. Иуада-
фуп ҳаңыццахъа ирхыргаз.
Дара рхатакәагыи уанрығ-
цәажәо алаацәажәара ртаби-
еит. Славик ипхы ан

